

- Sannheten om Norges kapitulasjon 10. Juni 1940

Nå må det være slutt med myndighetenes tåkelegging av de faktiske hendelser i 1940

Ennå i dag er det ikke så sjelden å høre at folk benekter at den norske overkommando undertegnet en kapitulasjonsavtale i Trondheim den 10. juni 1940. Noe slikt har aldri foregått, heter det. Norge kapitulerte aldri.

Ikke desto mindre er kapitulasjonen et faktum, et bevislig faktum tiltross for at herrene Nygaardsvold, Koht og Ljungberg som vitner i Skancke-saken benektet å kjenne den. At den samme benektelse på stedet ble avkreftet av advokat Øvergaard påvisning av at de samme herrer i august 1940 egenhendig hadde kvittert for mottagelsen av en avskrift av kapitulasjonen, er symptomatisk for hvordan man på visse hold mente å kunne holde ubehagelige kjennsgjerninger utenom. At også den store Undersøkelseskommisjon av 1945 gikk utenom kapitulasjonen som katten om grøten,

behøver en ikke å føle noen overraskelse over. Det var gjennomført stil over arrangementet.

Under etterkrigsoppgjøret viste særdeles mange til kapitulasjonsavtalen i Trondheim, der Norge kapitulerte og forpliktet seg til ikke mer å delta i vepnet aksjon mot Tyskland så lenge stormaktskrigen varte. De ble kategorisk og med et overbærende smil avvist av de «informerte» dommere som kunne belære de tiltalte om at det her bare dreide seg om en ordinær divisjonskapitulasjon, nemlig 6te divisjonens overgivelse. Protester mot dette var nyttesløse. Til overflod betjente domstolene seg i 2 år av en meget behendig forvansket utgave av Kongens Tromsø-tale, som Riksadvokatens representant — da forholdet ble avslørt — unnskyldte som en «beklagelig trykkfeil».

Forts. side 7

Bak jernteppe i Telegrafverket

II

Det er sikkert intet brudd på mitt tidligere taushetsløfte i Telegrafverket når jeg sier at enhver der i Oslo sikkert husker de første tyskere som viste seg i Telegrafsalen. De slo nemlig opp et svært telt og monterte sine senderapparater innenfor det. Der var tysk vakt, og ingen av oss norske funksjonærer hadde adgang til teltet. Vi ekspederte våre norske telegrammer som vanlig på våre egne apparater. Vi hadde ingen tyske funksjonærer og alt gikk som vanlig! Dette var i telegrafsalen. Det var ikke annarledes ved rikstelefonen, og hva kontorene angår, så fikk jeg jo fra 1942 se hvordan arbeidet der også gikk sin vante gang. På dette tidspunkt hadde jo tyskerne tatt sine apparater og telt og saker og ting ned i tredje etasje, hvor tyskere betjente apparatene. Vi kom overhodet ikke i nærheten av noe som hadde med besettelsesmakten å gjøre, bortsett da fra teknikere, men av disse var ingen N. S. Vi andre gjorde det arbeide vi hadde gjort i årevis: sende telegrammer på fjernskrivere. Det ligger jo i sakens natur at viktige telegrammer blir sendt i code-skrift, slik at ikke ett menneske får noe kjennskap til ting som ikke kan leses av alle.

Og så en ting til: Vi var dessverre dumme nok til å ta vår taushetsplikt svært høytidelig, det skjønner jeg nå. Det var ihvertfall noen under krigen, av de såkalle «jössinger» som ikke tok taushetsplikten sin særlig høytidelig, og av den grunn fikk avskjed, men som allikevel skylder på oss for dette! Ja, så bakvendt er

Forts. side 8

Kapitulasjonsavtalen på Britannia Hotell i Trondheim 10. juni 1940 kl. 16

Mellem den tyske Overkommando i Norge — representert ved Oberst i Generalstaben *Buschenhagen* og den norske Overkommando — representert ved Oberstløytnant i Generalstaben *Roscher Nielsen* er idag avsluttet følgende

Avtale.

I betraktning av den tapre holdning som den norske 6. divisjon har vist, innrømmes den følgende ærefulle betingelser for å legge våpnene ned:

Pgr. 1.

Samtlige norske stridskrefter legger våpnene ned og forplikter seg til ikke å gripe til våpen igjen mot Det Tyske Rike eller dets forbundne så lenge den nå pågående krig varer.

Pgr. 2.

Den norske Overkommando utleverer straks de tyske krigsfanger som er i dens varetekt samt en liste over de tyske sårede og fanger som

måtte være bragt ut av landet.

Den tyske Overkommando overtar oppsynet over de tyske og allierte sårede. Sykebehandling overtas av ansvarlige norske institusjoner.

Pgr. 3.

Den norske Overkommando sørger for at alle våpen legges ned og avleveres sammen med alle militære transportmidler til lands og til sjøs, forråd av amunisjon, materiell, brenselstoffer, smøreolje, bilringer og sprengstoffer i ubeskadiget stand. Forråd som ikke kan avleveres skal det gis en fullstendig fortegnelse over, likeledes over alle fartøyer over 100 tonn.

Den tyske Overkommando forplikter seg til å frigi de transportmidler som er nødvendige for befolkningens forsyning, og over disse skal det settes opp en fullstendig og utvetydig liste.

Forts. side 7

Øst-Tyskland under langsom bolsjevisering

Mannen som har vunnet Kreml for sin politikk tilbake igjen

I slutten av april ble den politiske rådgiver i russernes østtyske ledelse, *Semjonov* hjemkalt og ble erstattet av *Pavel Judin*. Dette skapte adskillig uro i Østtyskland. Flyktingestrømmen vestover øket faretruende, det oppstod streker og små mytteriforsøk i fabrikker og folkepolitiorganisasjoner, og hertil kom at *Judin* berøvet hundretusener av partiets motstandere deres rasjoneringskort, ja selv gamle og syke mistet dem, og dette virket så sterkt, at han måtte skynde seg å gikontraordre før det hele utviklet

seg til en katastrofe. Enden på det hele var at *Judin* ble kalt tilbake til Moskva og at *Semjonov* kom tilbake, denne gang som civil høykommisær. Samtidig ble den russiske kontrollkommisjon opphevet og fra nå av vil Østtysklands militære kommandant, den nyutnevnte *Gretschko*, bare beskjefte seg med militære spørsmål.

De som kjenner til sakene, forteller at i dette omveltningstidsrom har *Semjonov* hatt betydningsfulle samtaler med mennene i Kreml om

Forts. side 8

De blodige inndragninger

39 ansøkninger til avgjørelse

I en proposisjon, som nå foreligger trykt, har Justisdepartementet lagt fram en liste over 40 søknader om ettergivelse av inndraging og erstatning til statskassen. 39 av disse søknader gjelder «landssviksaker». Departementet mener at 6 bør imøtekommes, men at det ikke er grunn til å gjøre noen endring for de andre søkerne. Saken skal nå behandles av Stortinget.

I proposisjonen blir det opplyst at departementet i 1952 avgjorde 763 ettergivningssøknader. Av disse ble 365 avslått, mens 398 ble helt eller delvis imøtekommet. Tilsammen er det ettergitt vel 10-

mill. kroner. I andre straffesaker har departementet avgjort i alt 887 søknader, hvorav 398 er imøtekommet.

Den 15. april i år lå det i Justisdepartementet 700 ettergivningssøknader som ikke var avgjort. En regner med at disse sakene vil bli ferdigbehandlet i løpet av året.

REALITETSSANS

Roskilde konvent holdt forleden møte. Til samtlige prester og vonventsmedlemmer ble det utsendt en vakker innbydelse, som sluttet slik: «Forhandlingsemne: Det evige liv. Matpakke medbringes»....

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør:
Finn Brun Knudsen.
Telefon 55 76 56. Postboks 1407.

Den forutseende utenriksledelse

Det som hendte i Norge 9. april 1940 er den største skam og den største ulykke i hele vår historie, og de skyldige har forlenget denne elendigheten ved å føre følgene over på andre, over på dem som så rett og sa fra i tide. Denne stopptyven-politikk har da også ført med seg en soppskade i vårt offentlige liv, som ikke kan fjernes uten en omfattende reparasjon. Den heter revisjon av svindelen med det politiske rettsoppgjør og oppreisning for de dømt.

Det ble i 20—30-årene, da vårt forsvar gradvis forfalt, sprøytet inn i befolkningen et sløvende, søvndyssende middel, som ble kalt «den forutseende utenriksledelse». Og ved hjelp av dette middel drev hamnerens og sigdens menn — disse som i dag under noe forandret merke rår for land og rike — sin planmessige ødeleggelse av vårt forsvar, mens venstre med Joh. Ludw. Mowinckel i spissen løp etter med sitt etikettforsvar, visittkortet som skulle overleveres en mulig angriper ved sjøgrensen.

Så kom ulykken, og våpenføre menn ble av de selvsamme forsvarssabotører sendt nær sagt våpenløse ut i kamp mot en teknisk og øvelsesmessig overlegen okkupasjonsstyrke, etter at «den forutseende utenriksledelse» hadde ført et dobbeltspill, som måtte lede ut i fordervelsen.

Historien er gammel nok. Mange husker vel ennå venstreførerens ord om at «we trust in England», og glemte er vel heller ikke maktproget fra Havenes herre under den første verdenskrig og Vestens krigsplaner, som gjorde vårt land til en ynkelig brikke i den annen verdenskrig vilde spill. Det er såmen intet ærefullt blad i vår utenriksledelses historie.

På denne bakgrunn må man også se Norges stilling i det verdensomfattende oppgjør mellom de to gjenværende stormakter, USA og Sovjetunionen, som er en direkte følge av kortsynt, selvødeleggende utenriksledelse. For den som kan litt av den nyere tids historie er det intet å undres over, at Moskva lever i frykt. Og frykt avler terror. Mot slutten av den første verdenskrig var det mektige krefter i virksomhet for fred mellom Veststatene og Tyskland, som så i felleskap skulle gå mot det nye Russland. Tysklands sammenbrudd kom, før dette kunne bli til virkelighet, og de spredte, talentløse forsøk fra Vestens side på fra Arkangelsk til Vladivostok å slå Lningsmasser ned endte i total kaos, noe som det helst ikke skal tales om i dag. Hele Pariserkonferansen var da også preget av den store usikkerhet, og den miskjente president Wilsons forsøk på å redde verden ble gjort til intet under et intrigespill, som tilslutt kostet ham livet. Det var et grotesk skuespill, som dengang ble oppført, og et kvart århundre senere ble det gjentatt uten at noen hadde lært mere. Russene var gode nok, da det gjaldt å knuse Tyskland enn en gang for å gi den store finans fri bane. Men når det var gjort, forandret billedet seg. Nå var bolsjevikfaren atter blitt Vestens trekkplaster. Er det så noe å undres over, at Moskva reagerer?

Skal det komme noe positivt, noe varig ut av annen akt av den annen verdenskrig, må man først sørge for at Moskva blir befrikket for den selvfølgelig frykt, som bygger på bitre erfaringer og dokumentarisk historie. Kan det først skapes tillit hos de dypt skuffede, vil man også kunne forhandle om revisjon av Jaltas og Potsdams makabre resultater. Det vil Moskva forstå. Men det må skje ved nye menn i Vesten, menn som ikke har sveket tidligere.

Under slike forhold bør «den forutseende utenriksledelse» i Norge holde seg i bakgrunnen. Vi burde ha lært nok til å begynne å orientere oss midtad, stole litt mere på oss selv og våre nærmeste istedet for å ville knekke nøtter med de store, hvis herrevelde vi på langt nær kjæner til bunns. Ellers vil et nytt 9. april kunne bli verre enn det første, som vi alle lider under i dag, vi ikke minst som ble de direkte ofre for en feilslagen utenrikspolitikk.

Det gjelder å holde minoriteten samlet og aktiv

Et opplysnings- og skoleringsarbeide bør settes i gang

Namdals krets av Forbundet for Sosial Oppreisning hadde krets-møte i Grong 7. juni. En av dem, som bodde langt vekk og ikke hadde anledning til å være tilstede, sendte denne hilsen til møtet, venner og kamerater. Vi gjengir noe av denne vakre hilsen med de mange positive tanker:

Atter har stortinget til overmål slått fast, at det skal legges alle mulige hindringer i veien for vår sosiale oppreisning og vår gjenforening med

det norske samfund på en anstendig måte. La oss ta dette som en offisiell appell til oss om å holde sammen. Man ønsker å beholde oss som en minoritet i folket. Kanskje det også er det beste, om de ikke er det mest behagelige.

Det var kjærligheten til Norge og viljen til å ofre etter evne for vårt lands frihet og selvstendighet som bragte oss inn i N.S. For dette er vi straffet. Men denne kjærligheten til ferdrelandet og denne innsats for frihet og selvstendighet må aldri kjølnes i oss. Og jeg tror at nettopp den behandling vi har fått, har styrket våre følelser.

Mens landet gjennomgår en skjebnetung tid under dårlige styresmenn, må vi samle og dyktiggjøre en elite blant oss utstøtte og andre med samme

System?

En norsk regjeringskomisjon — omfattende 8 læger foruten beskjeftigelses spesialister og sosialarbeidere — har vært i Tyskland og Østerrike for å plukke ut nye jødiske innvandrere til Norge. Man hadde gjort så gode erfaringer med dem man tidligere hadde tatt imot, het det, at nå ville man gjerne sikre seg flere.

Jo, jo! Vi har jo så flusset med arbeidsmuligheter, husvær og pengemidler her i landet vårt nå, at det er vel naturlig om regjeringen ser det som en presserende oppgave å finne noen å dele herlighetene med. Omflakkende jøder og klesløse indere, som ikke nyter godt av den jødiske verdenskapital eller av nabobenes diamanthauger, appellerer jo i en spesiell grad til hjertelaget hos oss nordiske overflodsmennesker.

Jeg kom bare i farten til å minnes noen frontkjempere som i nødens år hadde ofret armer eller ben for sitt lands skyld. De hadde av velmenende feller fått bidrag til å anskaffe seg proteser slik at det ble åpnet dem muligheter til selvberging. «Opphold» fikk nok disse unge guttene, gratis endogså, men pengene de skulle hatt til å utbedre sine skavanker med, dem tok staten seg av, og dem har den samme stat beholdt! Men så koster det jo sikkert også staten store penger å holde flyktning-importen i gang og å sende ut mannsterke kåringskomitéer, og våre lemleste frontkjempere er naturligvis flyt av takknemlighet over å se sine penger så vel anvendt.

System sa De? Å jo da! Det er system i det, — et offentlig norsk regjeringssystem som har vasket seg!

H. N. H.

innstilling, hvis formål er å føre an i kampen for å vinne Norge tilbake, når den tid kommer at folket våkner etter katastrofen.

Vårt forbund er ikke politisk i vanlig mening. Det bør så være. Men det er en plikt for oss alle å dyktiggjøre oss i fedrelandets tjeneste. Og jeg tror at vi nå er kommet så langt både i indre klarhet over stillingen og i modenhet, at vi bør ta et skritt videre i vårt arbeide. Mens Forbundet fortsetter den hittil fulgte linje, tror jeg at det i tillegg her til bør settes igang et opplysnings- og skoleringsarbeide gjennom studieringsvirksomhet i et større perspektiv og mere dyptgående enn Forbundets arbeide hittil, bygget på de grunnprinsipper som bragte oss inn i NS.

Paralelt med dette bør vi finne former for et sterkere praktisk samarbeide mellom oss innen minoriteten. Ikke minst på det forretningsmessige og økonomiske område skulle det være store muligheter — og et stort behov. — Dertil bør det utbygges faggruppesammenslutninger på flest mulige felter slik som bøndene har begyndt med Norsk Jord. Også på det kirkelige område har vi store oppgaver å løse.

Vi må i det hele tatt gjøre alt som står i vår makt for å holde minoriteten samlet og aktiv og hindre individuell drukningsdød i det samfund som ikke vil vite av oss. På den måten kan vi gjøre straffens forsmedelse til ære for oss selv og våre barn og til velsignelse for vårt kjære fedreland.

Med dette ønsker jeg lykke over møtet og framgang for vårt forbund.

Denne hilsen som ble referert av formannen i Namdal kreds, forstmester Wilhelm Hals, ble hilst med livlig bifall.

SOVJETERFARINGER

«Med hver ny prissenkning i Sovjet-Unionen er butikk-salgene gått loddrett opp. Det gjelder ikke minst siste prissenkning», skriver «Sovjet-Unionens ambassade i Norge.» Skal vi forsøke?

KJØP AVISEN!

A. H., Bergen skriver bl. a. til oss: Jeg er meget begeistret for avisen, men jeg kan desverre ikke abonnere på den på grunn av boligforholdene. Men jeg kjøper to eksemplarer hver uke. En må vel med rette kunne si at det er kommet langt med «friheten» i Norge når en ikke kan og tørr vise hvilken avis man leser

Avisen er god, men blir for lite lest. Det er jo bare en liten del av NS. folk som leser den. Derfor vil jeg foreslå at flest mulig kjøper flere eksemplarer av avisen og «glemmer» den igjen på venteværelser og på kafeer o. s. v. slik at flest mulig av anderledes-tenkende får lese den.

Kjøp avisen. Kjøp flere nummer av den. De 40 ørene den koster kaster du ellers bort på unyttige ting.

Venner og kampfeller!

Har lyst å sende en kort hilsen gjennom avisen. Det er vel mange av oss som har gjennomgått atskillig også etter fangenskapet. Det er imidlertid ingen makt, heller ikke blant myndigheter, som kan bestride vår rett og trang til sannhet og rettferd. Selv om mange metoder har vært forsøkt. Det er enkelte ting her i livet som vil seire, når vi vet at det er av det gode, og vi selv bruker rene, gode midler

og mål, på tross av hvilke navn der brukes på oss. Jeg sender også en hilsen til deg, O.r.sakf. G. H. Det var en fryd nylig å snakke med deg, i ditt livsvarige fangenskap. Vi fortsetter sikkert å opparbeide det gode i oss — og om oss. Forbundet og avisen skal ha vår støtte, selv om midlene

er små for mange av oss. Hver av oss skaffer nok en ny abonnent også. Mitt apsolutte inntrykk, og overbevisning, er at både Forbund og avisen bruker saklige, gode og renselige midler, og da er det levedyktig, framgangsrikt og nyttig.

Arne M. Atarnes.

Et usendt brev

Kjære statsminister Torp!

Tillat meg på denne måte å henvende meg til dig og i rettferdighetens navn spørre dig, om ikke tiden snart er inne til at du og dit sterke parti vil erkjenne at den måte frigjøringen i Norge ble iverksatt, var i høyeste grad en feiltakelse og snarest må få sin revisjon.

Du kan da ikke nekte, at i dit sinn, hvordan du enn er innstilt, så vet du at ingen av oss «dømte» er landssvikere, den styggeste brøde et menneske kan ha. At hele vårt arbeid under okkupasjonen utelukkende skjedde under det samme sinnelag vi var oppdraget og alltid hadde ført: av kjærlighet og plikt til fami-

lie og land. Ikke en av de «dømte» jeg kjenner, eide en baktanke, som kunne lede til svik mot sitt land.

Derimot kjente jeg mange som arbeidet direkte for okkupantene, i våpenfabrikker, på flyplasser etc. etc., som aldri ble dømt!

Personlig sto jeg ved «frigjøringen» helt utenfor all politikk, arbeidet kun ved min bedrift, og jeg hørte aldri «stemmen fra London», — det nektet min stolthet meg. Derfor var det vel få som mindre forsto det hele enn jeg, da jeg plutselig ble arrestert! Og du husker nok at jeg sendte deg et brev fra fangenskapet, og bad deg hjelpe meg. Hva i all verden skulle dette bety? Hva i all verden

hadde jeg gjort, det hele måtte være den reneste feiltakelse, som kanskje du i din stilling kunne stanse?

Kall det naivitet. Men gi meg navnet på den person som kunne påvise uærlig, fedrelandsfiendtlig hensikt i mitt daglige arbeid, i min ferd.

Jeg gikk inn i partiet «Nasjonal Samling» i slutten av september 1940, det eneste parti jeg mente hadde regjeringmuligheter, etter at landets regjering hadde flyktet, og etter at jeg, som stortingsmann samme måned hadde stemt sammen med 2/3 av stortingsmedlemmer — for kongens abdikasjon og regjeringens avsettelse.

Var også de andre tingsmenn satt fast, kanskje sammen med biskop Berggrav og Pål Berg. — Jeg var kanskje i det beste selskap? Hva visste jeg?

Imidlertid, jeg tok konsekvensene av den «avsettelse» av konge og regjering jeg nylig hadde vært med på, og gikk inn i N. S.

Skulle dette virkelig være en større forbrytelse enn min votering sammen med 2/3 av stortingets medlemmer. Kjære Torp, det kan hverken du eller andre av dine koleger fra London mene. Men jeg ble

«dømt», de andre tingsmenn ble hyllet og gjenvalgt — og i rusen bevilget seg selv høye pensjoner.

Men hvor i fra kom alt dette hatet, dette ukjente, stygge inn i vår politikk?

Jeg har gjennom årene levet med i de forskjelligste politiske kamper, hvor skarpe våpen ble brukt, men aldri under den hatets smie som arbeidet i London under okkupasjonen. Når kampen var endt rakte man hihannen hånden. Og aldri vet jeg i mitt lange liv, et helt folk varmere og med større lengsel har ventet på befrielsens time. Og dere kom hjem! Og det som var lengsel og skjønnhet i våre sinn, ble til en større ulykke enn selve krigen, og okkupasjonens mareritt.

Palmegrenen var omgjort til en øks, og det som kunne blitt en skjønnhet og velsignelse for oss alle, ble for tusener til såre rop og jammer.

Kjære Torp, det er mulig, at denne henvendelse lite betyr, at det nærmest blir et nødrops sammen med hundrer andre, men min samvittighet og arvens slekt i mine årer, kan aldri stanse det jeg evner for sannhet og rettferdighet.

Med hilsen

Erling Bjørnson.

UKENS KRONIKK

Rittmester H. Normann var ved krigens utbrudd i 1940 sjef for Flyskolen på Kjeller og ble 16. april arrestert og holdt inne i 10 døgn etter ordre fra Hærens Overkommando (HOK). Han var mistenkt for landsforræderi i det han hadde beordret Flyskolens fly med besetninger over til Sverige til internering uten å ha fått høyere ordre om å gjøre dette.

Rittmesteren fant at han var blitt urettferdig behandlet. Han var blitt stemplet som krigsforræder uaktet han ikke hadde gjort annet enn å redde flyskolen unna tyskeres fangarmer. Flyene var jo ubevepnede skolefly og derfor uten kampeverne, og han hadde vært nødt til å handle på egen hånd, da det ikke var lykkedes ham å få forbindelse med HOK.

I 1952 anla han derfor injuriersøksmål mot generaløyntnant Otto Ruge som øverste representant for HOK i 1940 og forlangte æresoppreisning.

Ved Oslo Byrets dom av 14. juni 1952 tapte han saken.

Rittmester H. Normann har nå utgitt en bok «Rettsak mot HOK -940» hvori han redegjør for saken. Boken er både lærerik, interessant og morsom. —

Selve rettsaken ordner han opp med på 17 sider. Den gikk etter gammel god «landssvik»-oppskrift og byr

derfor ikke på noe av særlig interesse for oss som selv har vært gjennom rettsapparatet. Rittmesteren skulle tape saken, enten fordi han var landsforræder eller «gæ'ern», men mest fordi han våget seg til å gå løs på HOK i 1940. Og så tapte han da også.

Det vil ikke forbause dette blads

Av krigens saga:

Mannen som reddet de ubevepnede skolefly

«Rettsak mot HOK 1940»

lesere at rittmesteren har utgitt boken på eget forlag. «Anstendige» forlag kunne jo ikke trykke en slik bok. Den fortalte jo sannheten. — Og det går naturligvis ikke an.

Det som har mest interesse i boken er det som forfatteren kaller «Frimodige ytringer om ledelsen på Østlandet». Ved siden av å gi en kortfattet og meget klar oversikt over krigens gang, fremholder hr. Normann her

synspunkter som neppe er fremholdt av noen annen.

Således sier han:

Det er ikke riktig å gi de civile myndigheter hele ansvaret for det militære sammenbrudd i 1940. Hva gjorde f. eks. generalstabssjefen?

«La oss forutsette at generalstabs-

sjefen var på det rene med at Norge var det mål tyskerne hadde for sin troppetransport. Han er m.a.o. overbevist om at så snart den tyske flåten kommer frem til Norge, så er vi i krig.

Med denne overbevisning går han så den 5. april ned i 2. etasje til Forsvarsdepartementet og spør om det er kommet «noter» (kan det være ultimatum eller krigserklæring han venter?) og nevner at styrkene i Sør-Norge er litt små og at det tar lang tid å mobilisere.

Når han så ikke vinner gehør for denne antydning om mobilisering, venter han rolig til neste dag — mens tyskerne nærmer seg for full fart — spør igjen etter «noter» og slår på innkalling av feltbrigaden i Sør-Norge. Denne dag uten å få svar i det hele tatt. Så kommer søndag. På hviledagen innstilles henvendelsene til Forsvarsdepartementet, og generalstabssjefen forholder seg avventende, mens fienden stadig nærmer seg. Derimot blir spørsmålet om iallfall litt mobilisering (4 brigader) straks tatt opp igjen mandag den 8., idet man nå også får vite at engelskmennene har lagt ut miner i leden like sør for Narvik. Det skjedde 2 henvendelser denne dag. Annen gang var også kommanderende general med, men det førte ikke frem.

I virkeligheten kan jo det hele godt tas som et bevis på at man i generalstaben ikke har forstått stort mer enn regjeringen. —

For det første er det like frem utenkelig at en offiser med stort ansvar ville se på at Norges og forsvarets skjebnetime nærmet seg uten å sette himmel og jord i bevegelse. Det går her ikke an å si f. eks. at det var umulig å overbevise regjeringen. Hvis overbevisningen om krigsfare var til stede i Generalstaben selv, så måtte

Der Fragebogen

Ernst von Salomons bok «Der Fragebogen» utkom i mars 1950. Et halvår senere var den utkommet i 50 000 ex. I de siste to år hører den til de mest leste tyske bøker. Og dog er den ingen liten underholdningsroman! — Boken er på 800 tettrykte sider og dens forfatter har aldri tidligere nydt fordelene av å være suksessforfatter.

Det er umulig i en anmeldelse å gjengi bokens innhold, — den er et stykke Tysklands-historie fra tiden etter første verdenskrig til tiden etter annen verdenskrig, sett gjennom et kunstner temperament. Som komposisjon er den meget løs og en redegjørelse for dens oppbygning, gir samtidig et innblikk i dens innhold. Da amerikanerne kom 1945 ble titusener tyskere arrestert. De sat i fengsler og konsentrasjonsleire. Ernst von Salomon og hans hustru hadde aldri vært medlemmer av NSDAP. Men von Salomon hadde i ungdommen, etter første verdenskrig tilhørt de extreme organisasjonene og han var med i gruppen som skjøt Walter Rathenau. For 20—25 år siden var han blitt dømt for dette og hadde avsonnet straffen. Dette syntes likevel å ha vært årsaken til at han og hans hustru ble arre-

stert. Selv satt han til september 1946 i en rekke amerikanske konsentrasjonsleire. I disse leire ble der omdelt en Fragebogen, et spørreskjema. Det var et mesterlig nøyaktighetsarbeid og omfattet 131 spørsmål. De amerikanske leire var preget av sult og hensynsløs brutalitet kombinert med fullkommen likegyldighet for fangenes skjebne. Som alltid i konsentrasjonsleire søkte fangene å gi hverdagen et innhold. Ernst von Salomon ble meget benyttet som foredragsholder. Han anvendte da Fragebogen som utgangspunkt og i lange foredrag ga han svar på de spørsmål som der Fragebogen stilte ham. Hans svar ble en selvbiografisk beretning med Tysklands utvikling som bakgrunn og denne selvbiografi kompletterte han senere med en utførlig beretning om livet i disse leire. For enhver som har opplevet disse begivenhetsrike, dramatiske og tragiske år ble hans bok der ved et bidrag til deres egen livs- og tidshistorie. Men man trenger ikke ha vært tysk for å ha følt fellesskap med den skjebne de opplevet. For enhver europeer er den et stykke av hans egen tids europe-

iske historie. Amerikanerne derimot, som her fikk der Fragebogen utførlig besvaret, måtte av svaret erkjenne at de hverken hadde medopplevet eller forstått Europas tragiske skjebne eller det europeiske menneskes motiver, dets handlinger, håp, tro og nederlag.

Det er en ytterst omvekslende bok. Tidvis likegyldig og uttværet, skrevet i slentrende jargon og berettende om saker som ikke har interesse ut over en snever krets. Til andre tider full av ironi og humor, åpenhjertig og charmerende. Dikter i ordets egentlige forstand — et fantasimenneske som ut fra den reale virkelighet skaper en ny, diktet virkelighet — er Ernst von Salomon ikke. Han holder seg til den reale virkelighet og hva der ellers kan være hans svakhet som forfatter, er i dette tilfelle hans styrke: gjennom virkelighetsskildringer er boken blitt historie, ikke bare selvbiografi. Men ikke politisk eller økonomisk historie. Nærmest anekdotisk historie.

Ved slutten av de 131 spørsmål sto følgende linjer:

The statement on this

form are true and I understand that any omissions or false or incomplete statement are offenses against Military Government and will subject me to prosecution and punishment.

Med overbevisning under skriver von Salomon på, at såvidt det står til han, er svaret, de 800 sider, sannferdig. En subjektiv sannferdighet, en sannhet sett med hans egne øyne. Men hans sannhet.

I en tid da bokfremstillingen er så dyr, er det knapt mulig å få utgitt Der Fragebogen på nordisk sprog. Lange avsnitt av boken har også sterk interesse for tyske kretser, men ikke for nordiske. Men andre avsnitt skulle man ønske oversatt. Hvilke avsnitt? — derom kan det tvistes. — Noen ville ønske de charmerende, underholdende og humoristiske avsnitt, — f. eks. beretningen om hans ungdom i Syd-Frankrike som i Tyskland er utgitt som egen bok. De mest interessante og opplysende er imidlertid nok skildringen av en liten by hvor han levet den siste tid før sammenbruddets uker. Og så de to hundre siste sidene om opplevelsene etter sammen-

bruddet, amerikansk fengsel og leir.

Mange tyskere har i den usannsynlige amerikanske brutalitet, hensynsløshet og uærlighet funnet en undskyldning for handlinger som ble begått i Tyskland under nasjonalsosialismen. I begge tilfeller står man overfor primitive uttrykk for menneskelig ondskap og sjofelhet. Det samme var tilfelle under krigen. Russernes Katyn og det engelsk-amerikanske angrep på Dresden er uforglemmelige sjofelheter fullt verdige å sidestilles med de sjofelheter man beskylder tyskerne for å ha begått. Men sjofelheter oppveier ikke hverandre! Man kommer ikke et skritt framover hvis man tror at den ene sjofelhet gir den annen berettigelse. «Som dine midler er, så skal dine mål bli», sier et sant ord. Og alene ved å gjennomføre en human ånd med streng disiplin så nederrettigheter ikke får overtaket, kan menneskelig hat opphøre og samarbeid etableres. Det er neppe tvil om at amerikanerne har forstått dette og med fast hånd har forsøkt å overvinne den ånd som behersket deres representanter de første år i Tyskland. De fleste europeiske land sto i etterkrigsårene i de voldsomme affek-

det i løpet av ett minutt gå an å finne på en rekke forskjellige måter å overbevise en hvilken som helst politiker på. Litt ekstraordinære tiltak måtte vel til, men selv den mest forsiktige, korrekte og elskverdige generalstabssjef ville ikke vike tilbake for å lage bråk hvis han mente å vite at fedrelandet var i overhengende fare.»

Rittmesteren er her inne på et ømt punkt: Engstelsen for ikke å være lojal. Redselen for å reise bust mot den overordnede som klart og tydelig ikke holder mål. — For hvis generalstabssjefen og kommanderende general var klar over at krigsfares var overhengende, skulle de selvfølgelig beordret alminnelig mobilisering uten hensyn til hva en forsvarsfiendtlig regjering måtte ønske.

Av pussige ting i «Rettsak mot HOK 1940» kan nevnes:

Kommanderende general — som bodde ved Strømmen — var morgenen 9. april reist fra Oslo til sitt hjem for å hente sine personlige effekter, og skulle så etter avtale støte til Generalstabens på Slemdal som var utsett til bruk for Generalstabens arbeid.

Da generalen kom til Slemdal ved 10-tiden var staben vekk. Den var reist til Eidsvoll. Folk og biler var forsvunnet. «Man tar med seg komman-

derende generals uniform, feltutstyr og det hele. Selv generalens personlige adjutant, en oberstløytnant, slenger seg med. Man begår et reglementsbrudd og overlater bokstavelig talt kommanderende general til sin skjebne.»

Rittmester H. Normann siterer fra Undersøkelseskommissionens Innstilling bil. 7, s. 194:

«Arbeidet (i Generalstabens) 8. april endte med at det mellom kl. 21 og 21,30 ble sendt ut følgende melding til samtlige divisjoner: «Det kommer ingen beskjed om ytterligere innkalling i natt. Eventuell innkalling blir ikke bestemt før i morgen idet regjeringen ikke vil fatte beslutning før. Det må dog holdes vanlig kontorvakt.»

Rittmesteren fikk under sin transport fra fengsel til fengsel opp gjennom Gudbrandsdalen anledning til å gjøre seg kjent med spionpanikken. Således siterer han fra en rapport: «Det var f. eks. en gammel kone som hadde ruslet på do eller i fjøset med en elendig gammel løkt. Straks «forsto» naboen at hun med løkta ga hemmelige signaler til tyskerne som var hundrer av kilometer borte.»

En dag ble rittmesteren på Sel kalt inn på kontoret til krigspolitimesteren, hr. E. Rognlien, i følge med Jonas Lie. «Hva den sistes bestilling var vet jeg ikke.»

«Jeg hadde aldri hørt om noen offiser som hette Rognlien før. Men her satt det nu en kar med en uniform som viste at han allerede hadde avansert langt forbi meg. Han var åpenbart adskillig yngre enn meg, og jeg fikk her bekreftet en mistanke om at aktiv tjeneste som flyver i 20—30 år vistnok ikke er det rette grunnlag for avansement.

Her skulle han forhøre meg, og jeg gjentok da i korthet min forklaring fra Lillehammer. Men Rognlien må ha vært svært nidkjær i tjenesten. Det ble iallfall ikke han som slapp meg ut.

Jeg skal for øvrig nevne, at da jeg var ferdig med forklaringen, sa Jonas Lie omtrent følgende: «Bare slipp ham ut. Jeg er sikker på han slås som fan hvis han får komme ut nå!»

Om sitt samvær med NS-arrestanter sier Normann:

«Ved å sette meg i fengsel sammen med dem hadde i virkeligheten HOK berøvet meg selve grunnlaget for å bli en god jøssing. Det var blitt aldeles umulig for meg å tenke eller si noe ondt om dem. Og ingen harmdirrende radiostemme kunne overbevise meg om at dette var virkelige landsforrædere. Jeg måtte jo også fra nå av føle det som det var til eller om meg selv den snakket. Og for meg ble den

etter hvert som en giftsprøyte som dag og natt sprøytet usannheter og ondskap inn i det norske folkelegeme.»

Og til slutt forfatterens hjertesukk: «I mange år etter 1940 voldt det meg litt gremmelse å tenke på at det formodentlig ville gått meg atskillig bedre hvis jeg hadde gitt den såkalte «blaffen» i hele avdelingen, både den 8. og 9. april. Ingen ville ha bebreidet meg noe og ingen ville ha savnet Flyskolen. Selv kunne jeg dratt til England eller Amerika så snart forholdene var avklart, og ville således ikke han kunnet unngå å innlegge meg store fortjenester.»

Men rittmester H. Normann deserterte ikke. Han ble og gjorde sin plikt. Og derfor fikk han da også sparken.

Det er om dette hans bok forteller.

Og det er en god bok som anbefales alle som ønsker å høre litt om april-dagene 1940 fra en mann som gjennom snart en menneskealder har vært kjent som en kjekk kar og en av vårt lands dristigste, om ikke den dristigste flyver.

Det var jo ikke for ikke noe han var sjef for Flyskolen med oppgave å utdanne alle vårt lands krigsflyvere.

ters tegn. Urett, sjofelhet, nederdrekthet ble tatt i «retten» og «demokratiets» tjeneste. Ulykke og nød, hat og død var resultatet. von Salomon viser i bokens avsluttede avsnitt hvordan amerikanerne ga hatet næring i hans eget land. Så lenge ånden fra 1945 ikke er utryddet, så lenge den ikke er avløst av levende vilje til å overvinne den urett og ondskap som i disse år er begått, så lenge lever i de fleste europeiske folk dype indre motsetninger, som med usynlige krefter undergraver og ødelegger forutsetningene for europeisk samling og regenerasjon.

På en uoversettelig side gjengir von Salomon hva den mangeårige tyske finansminister, utenriksminister i Dönitz' regjering von Schwerin-Krosigk berettet om amerikanernes behandling av regjeringen Dönitz. De anerkjente denne regjering som forhandlingspartner. Dönitz regjering gjorde under forhandlingene en energisk innsats for å holde de vestalierte frontene åpne, slik at flyktninger fra Øst kunne redde seg vestover gjennom frontene innen de ble knust under de russiske troppers terror. De vestalierte betraktet på det tidspunkt ikke de russiske soldater som representanter for en terrormakt. De stengte sine frontlinjer og lot russerne rykke vestover, mens de selv trakk seg tilbake og overlot østterroren terrenget. Da forhandlingene med regjeringen Dönitz var tilende og da det tyske rikets siste regjering hadde gjort alt for å redde østflyktningene og gjennomføre den betingelsesløse kapitulasjonsbetingelser, hva skjedde da?

«... plutselig trengte skrikende, skingrende, til vanvidd ophissede bander inn i regjeringens rom og rikets ministre, generaler og admiraler, de som man for et øyeblikk siden hadde forhandlet med som mellommakt og makt under hensyntagen til de former som forutsettes for en slik forhandling, pryktes ut av sine rom, jagedes gjennom gangene og ut på gårdsplassen, — fotografer hadde allerede tatt oppstilling — på rikets ministre og statssekretærer, generaler og admiraler ble buksene flerret ned, feces undersøkt og de blanke bakender stillet til kamerænes disposisjon, den siste rest av menneskelig reising ble styrløst og grenseløst trampet ned i skitten og

Atter det skilte

Det har i Bonn funnet sted en begivenhet, som ikke er av de almindelige. Den vesttyske forbundskansler, dr. Adenauer, og den amerikanske høykommissær Connant har underskrevet et dokument, som fornyer den tysk-amerikanske vennskaps-, handels- og skipsfartsoverenskomst av 1923. Dette er et av resultatene av dr. Adenauers besøk i USA i april i år.

Som følge av denne traktat vil tyske forretningsfolk kunne opholde seg i USA et antall år. Og den vil om kort tid bli etterfulgt av en ny overenskomst til avløsning av den gamle.

100 000 til Ragnhild

Herr Redaktør.

Deres siste nummer forteller at der er planer om å gi Fru Lorentzen en årlig appanage på kr. 100 000,—. Jeg må tenke på dengang Norge i 1905 tok den etter så manges mening tåpelige beslutning å velge en konge. 25 % av folket stemte for republikk. Et av argumentene mot kongedømmet var at det vilde bli en unødvendig og kostbar institusjon, som vilde føre til kon-

av rikets regjering, av disse navns ære ble der ingenting mer tilbake enn en hopnakne, skjelvende, pinte og ydmykede oldinger, til spott for hele den hysterisk brølende verden. Da ble enhver holdning grotesk, enhver ære hån, enhver heroisme et navnløst, hjelpelest, tilskitnet, innholdsløst uttrykk for det siste meningsløse forsøk på å innta en holdning for den absolutte tilintetgjørelse.»

Ernst von Salomon var ingen nasjonalsosialist. I første øyeblikk ventet han vel amerikanerne som en slags befriere: krigen og katastrofen var til ende, orden og menneskelighet skulle vende tilbake! — Hva han opplevet tvang ham til å bli et sannhetsvitne som måtte berette om hvordan det gikk da humanismen og demokratiet reddet Europa. — Menneskene trenger vite det. Ikke for å dømme amerikanerne. Men for å komme et skritt videre til erkjennelse av hvordan tidens virkelighet ser ut bak all fortielse og all usannhet i disse år.

H. B.

gefjesk og hofkryperi i et land som vårt, hvor demokratiet ikke er sterkere i folkets bevissthet enn at en titel og en krone uten virkelig makt er istand til å sette kvinnfolk av begge kjønn i ekstase. Kongevalgets motstandere anførte videre, at kongehuset vilde få barn, som kanskje vilde gifte seg innenlands, og derved vilde skapes etslags halvadelige slekter som landet måtte underholde.

Skal der gå troll i ord?

Spørgeren.

47 tusen østerrikere innbudt til Sovjet

Nesten alle de 47 tusen tilitsmenn på de østerriske arbeidsplasser har fått oppfordring til å ansøke om visum til et seks ukers opphold i Sovjet-Unionen. De fleste av disse er sosialdemokrater. Dette tas som uttrykk for Maskvas forsøk på å utvide sin fredsoffensiv som tidligere har ført til visa for noen amerikanske journalister og for den tidligere amerikanske ambassadør i Luxemburg, mrs. Perle Mesta. Selvsagt håper russerne å kunne omvende noen av disse besøkende til kommunismen, når de får se den personlig og på åstedet — noe som kan få følger for landets stilling som den vestlige verdens europeiske forvest mot øst. — Men en fredstraktat ville vel ha gjort større virkning.

I ÆRELØS GRAV

Redaktør, forfatteren Johs. Hohlenberg skriver i sitt blad «Øjeblikket» for 15. mai:

«Den parlamentariske Kommission har givet Rigsdagen officiel Meddelelse om, at den har afsluttet sine Undersøgelser og er ophørt at eksistere. Med den er det frækkeste politiske Humbugsforetagende, som vor Generation har oplevet, bragt til Ophør. Dens virke har ikke været forgæves. Vi ved nu, at den socialdemokratiske Regering før den 9. April havde udleveret Landet til Hitler mod at faa Lov at bestaa som det eneste tilladte Parti. For denne Viden vil vi trods alt være den taknemlig i dens æreløse Grav.»

FOLK OG LAND

kr. 4,00 pr. kvartal, kr. 8,00 pr. halvår, kr. 16,00 pr. år. Benytt postgiro nr. 164 50.

Den enestående svindel og humbug

Hohlenbergs politiske svanesang

Den motige danske Kierkegaards-forsker, Johannes Hohlenberg, har i seks år utgitt tidsskriftet «Øjeblikket», som har vært en brand mot alt politisk hykleri. Nå sier han «foreløbig farvel» og takk til leserne. Årsakene er flere, sier han. Økonomisk har det aldri kunnet bære seg, og de tanker som tidsskriftet har villet føre fram, er nå blitt sagt så ofte og ettertrykkelig, at man er nådd til en naturlig avslutning også derved at de to saker tidsskriftet særlig har beskjeftiget seg med: de parlamentariske kommisjon og grunnlovsforslaget begge er bragt til ende. Litt bittert konstaterer redaktøren, at «veien til regjeringsskiftet nå ligger åpen», og så kommer det, som interesserer de norske lesere mest: «Hva den parlamentariske kommisjon angår, nærer vi ingen tvil, hverken om at

det danske folk (unntatt dem som av bestemte grunner ikke vil se) er fullt på det rene med den enestående svindel og humbug som dette foretagende har vært, eller om at vi kan tilskrive oss i alle fall en del av æren for dette resultat».

Tilslutt sier redaktøren, at han ikke lenger kan bruke sine krefter utelukkende til politiske oppgaver uten å ta skade på sin sjel. Det finnes oppgaver som er et menneske mer verdig. Skulle engang en fortsettelse av tidsskriftet som forum for andre av hans interesser bli mulig, vil han komme igjen.

Vi sier Johannes Hohlenberg takk for kampen, for den talentfulle måte han har ført den på, og ønsker ham velkommen igjen på norske leseres vegne.

UTVIKLING

Prisloven er altså vedtatt i behørig form, og denne gangen har myndighetene tatt et kraftig steg i retning av den virkelig effektive politistat.

Bl. a. kan etter denne dag administrasjonens folk uten noen spesiell legitimasjon presse folk for opplysninger og gå til ransakning av private gjemmer — eventuelt kan de om noen skulle være tåpelige nok til å snakke om privatlivets fred, tilkalle politiet til assistanse. Betyggende og demokratisk, sier Arbeider-Avisa i Trondheim. I fullt alvor! Og attpå-slenget innen Venstre mumler om «utvidet rettssikkerhet». Også i fullt alvor!

Ja, ja, smak og behag lar seg jo ikke diskutere. Det er dem som lider av en sadistisk trang til å rote rundt i andres gjemmer.

Brenn i et hvert fall kjærlighetsbrevene deres, godtfolk! Det er slutt med de tider i Norge da en kunne ha noe for seg selv. En vakker dag klemmer politibatonger Dem opp mot veggen og med «Hände hoch» blir De vitne til hvordan Prisdirektoratets inkvisisjons-gjeng med begjærlige øyne orienterer seg i Deres intimeste og helligste ting!

I det norske demokrati skal nemlig ingen ha hemmeligheter. Staten skal vite alt! Absolutt alt!

H. N. H.

Refleksjoner på Grunnlovsdagen

Som nordmann har jeg rettigheter etter Norges Grunnlov. Rettigheter som samfundets maktthavere har holdt borte for meg i mange år.

Grunnloven har en paragraf som sier: «Ingen lov gis tilbakevirkende kraft».

I nasjonens kulturutvikling mot større høyder, stenger denne paragraf ute det gammel-testamentlige bud: «Øie

for Øie — Tann for Tann», og setter istedet det nye bud: «Du skal elske din næste».

Å sette ut av kraft grunnlovens paragraf 97, er å sette en strek over mere enn tusen års kulturutvikling i vårt folksamfund.

Det kan jeg ikke være med på.

S. M.

Dødsdommen over Ragnar Skancke

LÆRERAKSJONENS
SANNE BAKGRUNN

Denne for okkupasjonsmaktens og for lærernes eget omdømme kjedelige historie, som er patriotisk rose malt til ugjenkjennelighet, er Skancke straffedømt for etter krigsforræderibest. —

Til og med blant opplyste nordmenn ruver læreraksjonen i favør av Eidsivatings konklusjon. Særlig fordi de ikke har lest denne del av dommen. Som den servile presse vokter seg vel for å offentliggjøre. Hvordan lærersaken ansues skal jeg gi et eksempel på. Et av vårt lands mest ansette kommuneadministratorene, en tidligere velkjent stortingsmann skriver til meg 2. mai i år:

«Hva Skancke angår, så er jo hans sak behandlet ved domstolene og dommen eksekvert. Der kan man naturligvis være uenig om straffutmålingen, men hans misgjerninger er jo på det rene. Selv partifeller vil vel ikke forsvarer hans opptreden f.eks. i lærersaken.»

Når det står slik til med det grønne tre, — hvordan er det da med det tørre?

Eidsivatings dom bl. a.: «Den 20. s.m. (mars 1942) ble ca. 1000 lærere arrestert av det norske statspoliti... og der etter overtatt av tyskerne, som sendte flere hundre av dem nordover med «Skjærstad». Tiltalte ytet ikke pliktmessig innsats for å hindre disse alvorlige overgrep eller for å begrense deres virkninger.»

Senere utdyper dommen dette punkt — litt selvmotsigende — og gir for den skjønnsomme leser vesentlig befriende utsagn:

«Den 10. mars 1942 ble 300 lærere innkalt til arbeidstjeneste. Hensikten med dette var åpenbart å se om de uteble og derved få en grunn til å arrestere dem. () De møtte imidlertid og ble dimittert uten å bli satt i arbeid. Den 20. mars 1942 ble imidlertid om lag 1000 lærere over hele landet arrestert og flere hundre av disse ble sendt til Trondheim for der fra å sendes med dampskipet «Skjærstad» til Kirkenes. Arrestasjonen av lærerne var foretatt etter foranledning av det norske politi, men de arresterte lærere ble satt i Tysk fangenskap og forsendelsen nord-

Rent justismord å dømme Skancke for læreraksjonen og—transporten som skyltes Terboven og norsk saue mentalitet—mot gode nordmenns råd

(Niende og nest siste
artikkel)

Av cand. jur. Alex. Lange

over ble iverksatt av tyskerne.

Så skriver Eidsivating en vesentlig ting om Skancke som er fortiet for det norske folk. Det kunne ikke helt dølgges at læreraksjonen (ved siden av å skyldes saueforvirring hos noen ganske få selvopptatte «tillitsmenn») var en ren Terbovenaksjon:

«Det er ikke bevist at tiltalte har hatt noen direkte befattning hverken med innkallingen til arbeidstjeneste eller med arrestasjonen av lærerne og forsendelsen til Kirkenes, og det er på det rene at han forsøkte å få stanset forsendelsen med «Skjærstad», da han av den nazistiske () læge Rian fikk opplysninger om de uforsvarlige underbringelsesforhold på båten. Han protesterte således mot at skipet skulle gå. Tiltalte fikk imidlertid oppgitt fra tysk hold at Quisling og Terboven var enige om at «Skjærstad» skulle avgå nordover, og da gjorde ikke han noe mer.»

«Tiltalte sier selv at han var uenig i arrestasjonen av lærerne og i at de ble sendt nordover, men at han stod maktesløs da (de ovenfor anførte) var enige om at det skulle iverksettes.»

Så glemmer Eidsivating okkupasjonstidens imperative krav, som Administrasjonsrådet upåttalt måtte bøye seg for, da det f. eks. upåttalt under straffetrussel forbød feiringen av Kongens fødselsdag — ved å dekretere når det gjelder den ulykkelige Skancke:

«Som ansvarlig sjef for undervisningsstellet i landet var det tiltaltes plikt å hindre at et slikt alvorlig overgrep på landets lærerstand, som desuten førte til en alvorlig lamelse av undervisningsvesenet, ble iverksatt. Om han ikke kunne vinne fram med sine forestillinger, hadde det vært hans ubetingede plikt å nedlegge sin stilling.»

Akkja, hvem nedla ikke sin stilling under okkupasjonen, Eidsivating? Hvilke av de herrer dødsdommere, for eksempel?

Da Kirke departementet hadde erfart at lærerne hadde erkjent at de hadde ligget under for saue mentalitet, ved å underskrive unødvendig ydmykende erklæringer — får dette nedenstående uttrykk i Eidsivating. Men domstolen burde selvsagt ha frifunnet Skancke for enhver overtredelse av forræderiparagrafen i forbindelse med den av lærernes «tillitsmenn» fremkalte læreraksjon, som så mange små strebere er blitt forfremmet på. — Og som vel Skancke ble skutt for?

«Lærerstriden ble søkt brakt til avslutning ved et rundskriv fra departementet av 25. april 1942, der departementet tilbakekaller tidligere rundskriv av 7., 17. og 19. mars, og gjør gjeldende at (lærer) Sambandet ikke er noen politisk organisasjon og uttaler at ingen lærer er forpliktet til å gjøre tjeneste i ungdomstjenesten.»

Norges lærere kunne ha unngått hele læreraksjonen ved å høre på den gode nordmann rektor Hans Lødrup, eller simpelthen spørre Skancke før man lot uklare hjerner rote lærerne opp i den såkalte læreraksjon. Terboven benyttet saue mentaliteten, som visstnok ennå noen forveksler med nasjonal holdning — til å få lærerne til å utføre «bistand til fienden» på Kirkenes. — Ti Terboven trengte noen håndrekningsmennskaper der, og lot lærerne transportere dit, selv etter at de hadde erklært seg villig i å gi avkall på hele «holdningen» for å slippe. Men sannheten om dette er tabu i Norge i dag. Den nasjonale legende om «Kirkeneslærerne» var nødvendig for å få livet av den i dette spørsmål hundre prosent uskyldige Skancke, og for å bringe til makten en diktatorisk hets i Norge.

Som vi så sa dommen be-

breidende at Skancke ikke gjorde noe mer da okkupasjonsmakten — tross hans protest — bestemte at «Skjærstad» skulle avgå.

Selv skriver Skancke om dette i sitt innlegg til kjæremålserklæring til Høyesteretts kjæremålsutvalg 12. mai 1947:

«Neivel — hva kunne jeg gjøre???

Men jeg fortsatte senere å gjøre hva jeg kunne, både på tysk og på norsk hold, for å få lærerne tilbake fra Kirkenes. Jeg henvendte meg bl.a. flere ganger til Terboven om dette — det kan bevitnes av ministerialdirigent G. W. Müller, som jeg også talte inn-trengende med. Videre med sekretær Pudelcko hos Huhn-häuser. Videre med minister Fuglesang, som også kan bevitne at jeg talte med Quisling om denne sak.»

«Dette mitt arbeid ble også kronet med hell.» «Jeg fikk Terboven til å love at han skulle sørge for at lærerne kunne komme tilbake fra Kirkenes. Han reiste derpå selv til Kirkenes — og kort etter, omkring 9. september 1942, begynte de første lærerne å komme tilbake.

«Jeg fikk da utvirket at samtlige lærere som hadde vært i Kirkenes skulle innsettes igjen i sine stillinger. Likeså at de skulle få utbetalt sin lønn fra 9. september — den dag de første kom hjem — uten hensyn til når de kom tilbake og begynte arbeidet igjen.» — Det anførte er fra rundskriv som jeg sendte skoledirektørene og rektorene. Nye bevis: G. W. Müller, Pudelcko, Fuglesang, O. B. Pedersen, Rektor Johan Varen, Kr.sand S. — Selv om ovenstående ikke i dommen avkrefter mer enn «da gjorde han ikke mer» — så mener jeg at opplysningene desuten må antas å ha betydelig verdi, når de kommer med i det helhetsbilde en skal gjøre seg, skriver Skancke til de urokkelige dommere, som åpenbart ikke har dannet seg noe helhetsbilde over «bistanden

til Fienden» under den tyske okkupasjon av Norge, selv ikke Solems egen..... Den opplysende juridiske forfattervirksomhet for SD....

Om domfellelsen for læreraksjonen skriver Dr. jur. Øvergaard bl. a.:

«Retten mener at det var hans «ubetingede plikt å nedlegge sin stilling», et krav som stilles til Skancke, skjønt man bare vil betegne ham som «minister» i gåseøyne. Som ansvarlig tror jeg Skancke gjorde bedre i å velge den vei han gjorde, nemlig iherdig og gjentakende å be om at lærerne måtte bli frigitt, noe som førte frem. Han vant «frem med sine forestillinger.» Hadde man fått en annen mann i Skanckes sted, hadde kanskje saken tatt en helt annen vending. Også Administrasjonsrådets folk hadde erfaring for at direkte obstruksjon ville ha den motsatte virkning på tyskerne enn den tilsiktede. Og de bøyet unna, til og med så langt at de kjøpte lastebiler som stråmenn for tyskerne (bil. A-20 til 23) eller ga ordre om å forandre kirkebønnen i radiogudstjenestene (27. juni 1940 jfr. Berggrav: «Da kampen kom», s. 81).

Videre skriver forsvaren i sin berømte gjennomgåelse av den fæle Skanckedommen til Eidsivating av 26. april 1948:

«Dette lærersamband» var et tysk påfunn, drevet frem etter ordre fra Terboven til Dr. Huhn Häuser, jfr. referat av H.s forkl. i Wilhelmsensaken, bil. A-15.»

Her sier Øvergaard noe til dommerne som De kanskje ikke vil høre:

«Med et fortsatt Administrasjonsråd eller et Riksråd som påtenktes, ville man sikkert også fått et lærersamband der var i tråd med tyskernes «Gleichschaltungs»-prinsipp. Adm.rådet gjennomførte flere inngripende forandringer i vår lovgivning, således ved frd. om renter som endog gjorde inngrep i grunnlovsbeskyttede rettigheter. Det handlet under samme tvang ell. press som et styre i et okkupert land alltid vil gjøre og som ofte ikke er til å komme forbi.»

«Man får gjøre det best mulige ut av situasjonen. Det er lett nok etterpå å si at man burde «slått spillet overende» sier Øvergaard med tydelig adresse.

Nå må det være slutt —

Forts. fra side 1.

Det gikk desverre lang tid innen det lyktes oppgjørets ofre å bringe den virkelige 6te divisjons kapitulasjonsavtale for dagen. Men det lyktes. Og da tok det til å rakne.

Det ble tindrende klart at Trondheimsavtalen til punkt og prikke var å forstå som en lands-kapitulasjon og ikke som noen divisjonsovergivelse. Fremleggelsen av selve divisjonsavtalen gjorde enhver tvil til skamme. Forøvrig burde det ikke oppstått noen tvil overhodet om hva Trondheimsavtalen virkelig var, all den stund man kjente dens forhistorie.

Dagen etter Kongens og general Ruge, og regjeringens avreise fra landet sendte sjefen for Hærens Overkommando, dette telegram til den norske minister i Stockholm, fra hvem det via det svenske utenriksdepartement samme aften ble overlevert prinsen zu Wied på Tysklands vegne:

«Kongen og regjeringen har forlatt landet og har beordret meg til å innstille fiendtlighetene. Meddel det tyske gesandtskap i Stockholm kl. 20 idag at jeg har mottatt ordre om å innstille fiendtlighetene og at jeg ønsker å komme i forbindelse med den tyske overkommando i Oslo med henblikk på forhandling.»

Dette telegram som jo taler

for seg selv, ble opptakten til den avtale mellom den norske og den tyske hærledelse — 10. juni 1940 i Trondheim — som stadfestet den norske hærmakts totale overgivelse.

At avtalen i intimasjonen nevner 6te divisjon, har sin selvsagte årsak deri at det på dette tidspunkt ene og alene var denne divisjon som befant seg i kamp. Avtalens tekst klargjør til fulle at det var de norske militære krefter — hæren, marinen og flyvåpnet — som sto under overkommandoens myndighet, som avtalen forutsattes å skulle gjelde.

Bortsett fra dette viser jo selve 6te divisjons kapitulasjonsavtale — inngått ved Spionkup på Bjørnefjell 7 timer tidligere under nærvær av «Den norske nord-armés befullmektigede» — at Trondheimskapitulasjonen og Bjørnefjell-kapitulasjonen tar sikte på forskjellige forhold.

Det synes å være et sterkt behov tilstede for at det norske folk får kjennskap til hva som virkelig gikk for seg i juni dagene 1940. Annetsteds i nærværende nummer vil man finne begge de to her omhandlede avtaler gjengitt.

De bør studeres inngående. Og de bør gi grunn til alvorlig ettertanke. Det er uhyre vanskelig i det lange løp å kunne dekke over historiens faktiske hendelsesforløp.

H. G.

de stater som Det Tyske Rike er i krig med.

Grenseforbindelsen med Sverige og Finland opprettholdes i det omfang som de økonomiske forhold krever det.

Pgr. 6.

På forlangende og mot vederlag stiller den norske Overkommando til rådighet for den tyske Overkommando sjøtransportmidler under sjøkyndig ledelse i nødvendig omfang for militærtransporter.

Pgr. 7.

Den demobilisering som allerede er innledet av den norske Overkommando gjøres også gjeldende for de norske tropper i Finnmark. Bestemmelsene om å legge ned våpnene og avlevere våpen og utstyr o.s.v. gjelder i samme utstrekning for dem, unntatt av to bataljoner og ett batteri ved grensen i Øst-Finnmark. Inntil grensevakt er endelig ordnet skal disse som hittil ha vakt under befaling av fylkesmannen i Finnmark, under navn av henholdsvis grensevakt-politibataljon og grensevakt-politibatteri.

Pgr. 8.

Den norske Overkommando gir de ansvarlige myndigheter ordre til å imøtekomme de krav som den tyske krigsmakt måtte stille med hensyn til los-, sjømerke- eller fyrvesenet samt med hensyn til værvarsling for å beskytte Norge og sikre skips- og luftfarten.

Pgr. 9.

Denne avtale trer i kraft øyeblikkelig. Den tyske sambandsofficer ved den norske Overkommando har fullmakt til å ordne detaljspørsmål i forbindelse med avtalen.

Avtalen er utferdiget i fem tyske og fem norske eksemplarer.

I tvisttilfelle legges den tyske tekst til grunn.

Trondheim den 10. juni 1940.

For den tyske Overkommando:

Buschenhagen
(sign.)

Oberst i Generalstaben.

For den norske overkommando:

R. Roscher Nielsen
(sign.)

Oberstløytnant i Generalstaben.

I neste nr. bringer vi ordlyden av kapitulasjonsavtalen ved Spiankup på Bjørnefjell 10. juni 1940 kl. 9,55.

Efter å ha opholdt mig i Syd- og Nordamerika i 3 1/2 år, er jeg nu kommet tilbage til Drammen igjen, og har overtatt mitt gamle firma **Johan Røgeberg, Øvre Storgt. 3.**

Jeg tillater mig at anbefale min forretning på det beste. Vi har et av stedets største utvalg i **Dresser — Kapper — Frakker** — og forøvrigt alt hvad et mandfolk trenger.

Johan Røgeberg

Øvre Storgt. 3
Drammen

Hva er gaveabonnement?

Hvis De vil overbevise Deres venner og naboer, må De la dem lese vårt blad

FOLK OG LAND

Det gjøres enklest ved at De abonnerer på en rekke nummer for Deres omgangskrets. De kan være sikker på at bladet nok blir lest, når det først er kommet inn i nabosens hjem.

Gjør et forsøk! Tegn en rekke gaveabonnementer, fyll ut en liste og send den foreløbig med kontingent for et halvår: Kr. 8,00 pr. abonnent. Ingen vil få vite, hvem som bestiller og betaler.

HUSK: VAR SAK ER DERES SAK!

Skrivemaskiner

Et mindre parti Rheinmetall Portable med koffert og 1 års garanti ankommet. Pris kun kr. 562,—. Avbetaling innrømmes.

SVERRE JACOBSEN
Ilseng.

Overrettssakfører
Ketil Harnoll

Munkedamsv. 5, Oslo
Tlf. 42 21 30

FESTSANGER, TALER, prologer o. l. av alle slag skrives.

Kai Normann, Høllen i Søgne.
Tlf. Kr.sand S. 6047.

Herrekapper solide militærfas. nedsatte til kr. 90.—.

Lakenstaut 135 cm. kr. 4,75.

Lerret 88 cm. kr. 1,75.

Blomstret kjolestoff — pene mønster kr. 3,50-4,10-4,40.

Skotskrutet kjolestoff kr. 3,10.

Flanell kr. 3,10. *Ensf. bomstoff* 80 cm., brunt, blått, rødt kr. 2,80. — *Silkestrømper*, to par kr. 10,—. *Nylon* kr. 6,— og 9,50.

J. Lihaug & Co. A.s

Bø i Vesteraalen.

TANNLEGE MAAMOEN
Hanstensgt. 2. Tlf. 44 36 99.

Vekkerur

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung-hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Urm. R. GJESSING
Drammen.

ARBEIDSSKJORTEN *Extra* sendes portofritt ved kjøp av 3 eller flere for kun kr. 14,90 pr. stk. Leveres i nr. 37/44 i grønn, grå og olivengrønn. — Kvaliteten er *extra* god, men blir du likevel ikke tilfreds så send varene i retur og du får dine utlegg godtgjort og pengene tilbake.

O. O. Tokle A.s

Isfjorden.

Pålitelig og flink, helst selvstendig hushjelp får god post for 3 voksne 15. juli el. senere. Sentralt, oljefyrt værelse. Tlf. 44 76 27 ell. Bill. mrk. «Dyktig».

DAME EL. HERRE m. en del kapital, søkes som deltager, aktiv — passiv; for et par glimr. art. Kan drives stille, også privat.

B.mrk.: «Kfr. snarest».

ENSOM, SNILL, forr.mann, 40, søker dames bekj. Skilt el. lign. ingen hindr.

M.mrk.: «Sympastik».

En pålitelig hushjelp (helst over 20 år) søkes. Henvendelse fru Gerd Fuhr, Grimstad.

FOLK OG LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo
Redaksjon: Postboks 1407, Oslo.
Telefon 55 76 56

Ekspedisjon: Kjørschowsgt. 5,
Oslo — Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:

Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår.
I nøytralt omslag kr. 30,— pr. år

kr. 15,— pr. halvår.
Sverige, Danmark: Kr. 20, pr. år,
kr. 10 pr. halvår.

Utlandet forøvrig: Kr. 24, pr. år,
kr. 12, pr. halvår.

Annonsepris: 32 øre pr. millimeter
over en spalte.

Løssalgpris: 40 øre.

Bruk postgironr. 16450.

Sambandstrykkeriet A/S — Oslo.

Kapitulasjonsavtalen —

(Forts. fra side 1)

Pgr. 4.

Etter utleveringen av de tyske fanger samt våpen og militærutstyr, vil den tyske Overkommando tillate officerer, underofficerer og menige som ikke er yrkesmilitære, å vende tilbake til sine hjemsteder. Yrkesmilitære har valget mellom å gi sitt æresord på ikke mer å kjempe mot Det Tyske Rike eller dets forbundne i denne krig, eller ærefullt krigsfangenskap. Officerene får beholde sine personlige våpen.

Pgr. 5.

Den norske Overkommando skal straks gi den tyske Overkommando en fullstendig fortegnelse over alle utførte kamphindre for eks. land- og sjøminer, sperringer, forberedte sprengninger, (også de som er utført av de alli-

erte tropper) med skisse over hvor de ligger, samt en skisse over alle sambandsmidler (ledningsnett og radio osv.).

Den norske Overkommando skal stille til rådighet for den tyske Overkommando i dens område forhåndenværende fartøyer og andre redskaper som trengs til å fjerne kamphindre til lands og til sjøs som er nevnt i forrige avsnitt.

Den norske Overkommando sørger for at flyplassene Bardufoss og Skånland snarest settes i brukbar stand.

Den norske Overkommando skal videre straks avholde seg fra å bruke de forhåndenværende sambandsmidler til å kommunisere med utlandet, og sørge for at det heller ikke gjennom sivile myndigheter eller privatpersoner finner sted noen radio- telefon- eller telegrafkorrespondanse med

Bak jern-

Forts. fra side 1.

verden. Jeg mener taushetsplikt er taushetsplikt — også under en okkupasjon, og enten det gjelder Tyskland eller England.

Vi har jo ikke svoret noen taushetsplikt med forbehold om å kunne bryte den overfor den som vinner en krig. — Og ville jeg i dag bryte min taushetsplikt til Telegrafverket, hvilket jeg har god lyst til, så skulle de høye herrer få høre et par sannheter!

Hva etterretningstjenesten angår, så kjenner jeg ingen N. S. som har hatt befatning med dette arbeide. Hva er det da som er så farlig, at vi ikke kan få våre stillinger igjen? Er det farlig å skrive av lykkønskningstelegrammer? Er det farlig å ta imot og sende code-telegrammer? Er det farlig å sitte på et av kontorene (hvilket selvsagt ingen av oss fikk lov til av disse granskingsnemnder)? Jeg var jo i Telegrafverkets hovedkasse i 3½ år, og jeg gjorde ikke annet arbeide enn å lage i stand lønninger til Telegrafstyrets funksjonærer og høyere sjefer og til gamle pensjonister og ta imot regnskaper fra alle stasjoner i landet. Er da dette så farlig arbeide at vi ikke kunne gjøre det den dag i dag? Det er det rene nonsens. Dette skal en få høre fra Stortingets talerstol av en statsråd. Men han kjenner sikkert ikke til dette arbeide mer enn jeg kjenner til hans.

Det er nok Rynning Tønnessen og konsortium vi har å takke for dette.

Rent menneskelig sett må en spørre seg selv om disse som bestemmer, hvem det nå er, fullstendig mangler humanisme og nestekjærlighet. For hvis de eide det, ville de måtte ta i betraktning at de fleste av oss som forsøker å komme inn igjen i vårt tidligere arbeide, er funksjonærer som har vært i Telegrafverkets tjeneste i 25—30 år og mer. I denne tid har vi vist oss som pliktoppfyllende funksjonærer som det ikke har vært noe å si på, (jeg har mine attester i orden, også fra politiet), «tidligere ikke straffet» er ihvertfall noe som går igjen i våre politiforklaringer.

Hvis det er så at arbeidet i Telegrafverket er av en så særlig natur at vi må behandles strengere enn andre statsfunksjonærer, er det da noen som tenker på at vi også er

blitt så spesialutdannet, at vi har vanskelig for å få annet arbeide når en er 40—60 år? En mangler kvalifikasjonene, slik at det for de flestes vedkommende må omskolering til. Samfunnet taper på å la spesialutdannede mennesker gå arbeidsledig og omskolering tar også tid og koster penger.

At denne samme nemnd forsøker å forpurre at en slik avskjediget funksjonær får arbeide hos andre etter krigen og avskjeden, hører vel med til de mørke punkter i denne sak. Det er nemlig forsøkt overfor meg.

I Telegrafverket kan en funksjonær tjenestgjøre hvor som helst i landet. Hvorfor da ikke ansette oss der hvor det ikke er «farlige» ting å høre og se? Ingen har spurt om vi er villige. Det at vårt pensjonsforhold blir ødelagt for all tid, ofres ikke en tanke. Vi er avskåret fra å få invalidepensjon i sykdomstilfelle. En straff som altså er livsvarig. Jeg har også bevis i den retning i mitt eget tilfelle.

Men slike menneskelige tanker hører jo ikke hjemme bak dette jernteppe.

For 15. mai 1953 leser vi i «Aftenposten» følgende: «Stortrafikk på Telegrafverket idag. Telegrafverket ventet storrush idag. Allerede tidlig imorges var avdelings-sjef Finn Mehlum i virksomhet med å administrere en stab på 15, hvorav 10 er ekstrapersonale, som i hele dag skal sitte og skrive ut telegrammer til Skaugum. Osv.

Etter hva en forstår av ovenstående, trenger Telegrafverket ved en anledning som denne og lignende nok så mange ekstra skrivemaskindamer. Et nærliggende spørsmål blir da hvorfor de avskjedigede N.S. funksjonærer ikke kan plasseres her? Avskrift av gratulasjonstelegrammer må vel sies å være av temmelig ufarlig art i en hvilken som helst situasjon?

Finn Mehlums navn får meg imidlertid til å tenke tilbake på 9. april 1940. Hvorfor skal være usagt.

Jeg skulle være på vakt kl. 8 morgen den 9de april. Det første jeg tenkte på den morgenen var hvordan jeg skulle komme meg ned til telegrafbygningen, som ligger nok så langt ned i sentrum her i Oslo. Det var jo allerede fremmede fly over byen som skjød, og vi hørte rykter om at tys-

kerne var på marsj inn mot byen. Jeg sprang ned slottsbakken og nådde uskadd ned til bygningen. Tyskerne var imidlertid allerede kommet, og bygningen var besatt. Vi som var møtt opp til arbeidet, ble sittende i trappen for å se om vi muligens kunne være til noen nytte. Til tyskerne så vi ikke noe, men vår norske vaktstjef kom ned og spurte om vi på eget ansvar ville gå opp i telegrafsalen for å se om noe kunne gjøres. Alle vi som hadde våget oss fram til arbeidsstedet vårt og ikke rømt gikk opp. Det første syn som møtte oss var en nattevakt fra rikstelefonen, en dame som hadde vært på sin post hele natten. Nå falt hun sammen, og ble lagt inn på et sykerom i bygningen. Nervene hadde ikke greid mer, men vi beundret hennes pliktroskap. Vi tenkte nemlig alle som en at en telegraffunksjonærs soleklare plikt var å møte opp på sin arbeidsplass i krigstilfelle. Vi tenkte sikkert alle på mobiliseringen. Det er jo en kjensgjerning at det som ikke rekker fram i posten, må nødvendigvis gå over telegraflinjer.

Jeg kan ikke komme nærmere inn på dette. Det jeg imidlertid vil ha fram, var at ikke alle telegraffunksjonærer, som skulle ha vært på post kl. 8 møtte opp. Endel var nok grepet av panikk, og bedre skulle det ikke bli selve «panikkdagen», onsdag den 10. april, da hele byen rømte, likegyldig hvorhen — lot det til. Det fikk vi som var igjen her, erfare de følgende dager. Vi hadde nemlig da fått endel telegraflinjer til rådighet, og alt var begynt å knirke og gå igjen. De som var reist ut av byen måtte nødvendigvis enten telefonere eller telegrafere til sine pårørende om hvor de befant seg.

Snart gikk livet sin vante gang på Telegrafverkets arbeidsplasser, og de som var rømt ut av byen, begynte litt etter litt å komme tilbake.

Det ligger snublende nær å tønke en ting: Hadde vi hatt bestemte påbud og plikter å gå etter — først og fremst påbud om å møte opp på arbeidsplassen i krigstilfelle, kunne der så ikke vært gjort en hel del, f. eks. ødelagt linjenettet, før fienden kom og overtok det så å si helt intakt?

Til statsråd Pettersen har jeg lyst til å si: Hold på de nasjonale telegraffunksjonærene Deres i krigstilfelle, så de ikke forsvinner ut i det blå,

både de og deres nasjonalisme, når de mest trengs.

Da, og først da vil Telegrafverket komme i den særklasse m.h.t. farlig arbeide som De snakket om ved interpellasjonen i Stortinget.

Utdrag av beretning og regnskap 1945—1948 fra Norsk Telegraf- og Telefonforbund

s. 44:

Før avreisen fra London hadde Telegrafdirektøren etter brev av 7. mai 1945 fra Handelsdepartementet fått fullmakt til å gjennomføre opprydningen for Televerkets vedk.

s. 45:

Etter avgjerd på møte like før frigjøringen hos daværende rådmann i Handelsdepartementet Prebensen ble tjenestemennene forelagt et forslag til sammensetning av et opprydningsutvalg for Telegrafverket. Disse ble oppnevnt:

For T.M.L.F. (Telegrafmenenes Landsforening) sekretær Nils Jansen.

For K.T.T.L. (Kvinnelige Telefon- og telegraflaug) ekspeditør Alfhild Rustad.

For N.T.T.F. (Norsk Telegraf- og Telefonforbund) montør Alfred Ruud, samt sekretær ved personalkontoret Manghild Haarberg.

Nå er Telegrafverket bare i en særklasse med hensyn til stahet og vrangvilje når det ikke gir de avskjedigede N. S. funksjonærer sine stillinger igjen.

En såkalt «farlig landsvikar».

s. 49:

Utvalget har behandlet 743 opprydningsaker, derav 284 saker vedk. medlemmer av N.S. og 459 saker vedk. ikke N.S.-medlemmer. Følgende oversikt vil gi et bilde av resultatet av sakenes behandling:

Fradømt stilling	83
Avskjediget av ansettelsesmyndigheten	15
Gitt adgang til å søke avskjed	5
Søkt avskjed uten oppfordring	3
Nektet å gjeninntre etter utrenskingsloven	7
St.holdere og hj.betjening som er nektet godkj.	16
Gjeninntredt etter disiplinærstraff	13
Opptaking i okk.tiden ikke godkj.	107
Opptatt i okk.tiden ikke godkj. men sluttet før frigjøringen	26
Saker som ennå ikke er ferdigbehandlet	9
Tilsammen	284
5+3+26=	34
	250

Øst-Tyskland under langsom —

Forts. fra s. 1.

Tysklands framtidige skjebne og hans synsmåter skal ha seiret over hele linjen. Semjonov er kjent som en moderat politiker, som heller firer litt på de marxistiske doktriner enn å lage faderer som Judin. Han har i de snart 8 år, som han har beskjeftiget seg med tyske saker, vist forståelse av, at tyskerne neppe lar seg omvende til bolsjevismen i en fei slik som man har ment at det er skjedd i Prag, Sofia og Budapest. Men ingen er allikevel i tvil om at hans mål er å gjøre Berlin til centrum i en tysk kommunistisk borg så fast at den ikke vil falle ved selv de sterkeste angrep. Men det er den unge generasjon han vil bygge på, den generasjon av pionerer og ungdommunister som systematisk

oppdras til hensynsløs marxisme med angiveri selv av sine nærmeste for «sakens skyld». Det er en langsiktig plan og tar minst 25 år, og i mellomtiden skal utviklingen holdes så rolig som mulig og forandringene skje langsomt.

Det er bare en ting som kan forrykke denne langtidsplan, og det er muligheten for å samle Tyskland som et nøytralt, avrustet hele som igjen i det lange løp vil bli kommunistens sikre bytte. Semjonov er også klar over denne mulighet, og det i god overensstemmelse med Maskvas politikk å holde på to hester samtidig slik at man kan skjulte over fra det ene til det annet på korteste varsel.

Og så er spørsmålet, hvor meget vestpolitikkerne forstår av dette og om de kan enes om en felles opptreden.